

KUNST

Mike & Doug Starn: 'Black Pulse 17, lambda' (2001-2005, 86,4 x 177,8 cm, lambda digitale C-print, Courtesy Torch Gallery, Amsterdam)

De schoonheid van dorre bladeren

Mike & Doug Starn: Absorption + Transmission. In Stedelijk Museum De Lakenhal, Oude Singel 28, Leiden. T/m 8 oktober, di-zo 10-17 uur. Inl.: 071-5165 360, www.lakenhal.nl

Door DIRK LIMBURG

Kijkdoos in de gloria. Tussen donkere gordijnen in een smal zaaltje draait een filmpje dat iedere herfstdoos verschrompelt tot een suf probeersel. Op een rond filmscherm spoedt het beeld zich door een wereld van herfstbladeren. Steeds snelt het verder, dicht langs halfvergane bladeren, bruine resten van takken en verder naar nog meer prachtige nerven van nog meer verdorrende bladeren. Soms stelt de camera even scherp op een detail, en dan rent en duikt het al weer verder door dit misschien wel oneindige herfstbos. Getsjirp van krekels klinkt op de achtergrond.

Blauw, bruin, rood, al wentelend laten de Amerikaanse kunstenaars Mike en Doug Starn op hun expositie *Absorption + Transmission* in de Lakenhal in Leiden zien hoe mooi het bos in close-up is, als je er oog voor hebt. Of als je een dol kevertje bent dat een lange scheervlucht maakt in het pretpark van de natuur. Betoverende beelden die je zo in beslag nemen dat het even duurt voor je doorkrijgt dat het tsjirpen niet op zichzelf staat. Achter je aan het plafond hangt een platte monitor met een tweede filmpje: schimmige zwartwit beelden van een lamp met een cirkelend motje.

Deze expositie gaat over licht, misschien. Licht dat aantrekt, licht dat bladeren verdort en bladeren die van licht leven maakten, voor ze afsterven. In ieder geval gaat het over kijken. En daartoe heeft de tweeling Mike en Doug Starn (1961, Absecon, New Jersey) je zon-

der moeite heerlijk verleid.

Black Pulse Animation (2005, 2.13 minuten) staat niet op zichzelf. De video wordt op de expositie in de Lakenhal ingeleid in een zaaltje met drie prints. In dat zaaltje is achter een zwart gordijn de opening naar de ruimte met de films. Een van de prints in het beginzaaltje is een grote kleurenfoto van een vervallen blad (*Black Pulse 17, Lambda*, 2000-2005). De nerven haarscherp tegen een witte achtergrond. De Starns geven op de tweede print (*Black Pulse 11, Flat*, 2000-2005) het verval letterlijk een extra laag door een verdord blad af te drukken op een doorzichtig met was bewerkt vel papier dat krult alsof het geleefd heeft. De kunst is weer natuur geworden.

De derde print (*Structure of Thought 17*, 2005-2006) introduceert een menselijk aspect: van onderen zie je op naar een dreigende zwarte boom tegen een lichte ach-

tergrond. Veel verwrongen takken en sporen van bladeren. Het lijken zenuwbanen in de hersenen. De vormen verwijzen ook naar de nerven in de bladeren. En zo is de cirkel rond.

In deze drie printtechnieken hangen in de twee zaaltjes die je na de video nog kunt bezoeken diverse variaties. Hoe mooi ze afzonderlijk ook zijn, tot nieuwe gedachten of gevoelens nodigen ze niet uit. Twee werken slagen daar wel in. Dat is het langgerekte *Structure of Thought 16*, 2001-2003, dat een bijna twee meter lange doorsnede van een huid met zenuwen laat zien – of zijn het de platte kruinen van bomen in een mistig bos? Hoe dan ook, het zijn zwarte, piekerige vormen, vet gedrukt op transparant papier. Er achter schemert nog zo'n voorstelling. Het vliegerachtige papier is met plakband verdeeld in smalle strookjes. Dat verwijst naar eerder werk van Mi-

ke en Doug Starn die al vaker foto's verneden en weer samenbrachten met tape. De twee zijn verder bekend door hun experimenten met de inwerking van licht en inkt op met was bewerkt Gampi papier.

De video is het hoogtepunt van *Absorption + Transmission*, maar in *Structure of Thought 13*, 2001-2004 komt alles perfect samen. Opnieuw is het een print op met tape bijgehouden papier. Op de bovenste laag loopt een eenzaam spoor van een zenuw; op de laag daaronder zie je vaag een drukte van knopen en vertakkingen. Het wordt spannend door de vijf grote en kleinere takkenprints die op de toplaag zijn geplakt. Het biedt een totaal verrassende blik op een verborgen werkelijkheid vol angst, schoonheid en dood.

In Torch Gallery in Amsterdam is ook werk te zien van Mike en Doug Starn. Inl.: www.torchgallery.com